

Maktmissbruk

Ur Bibeln:

Ge akt på er själva och på hela den hjord som den heliga anden satt er att ha uppsikt över, för att ni skall vara herdar för Guds församling som han har vunnit åt sig med sin sons blod.

Jag vet att när jag lämnat er skall farliga vargar som inte skonar hjorden tränga in bland er. Ur era egna led skall det träda fram män som förkunnar villoläror för att dra lärjungarna över på sin sida. (Apg 20:28-30)

Kommentar:

- *Som ni känner till har vi ett stort och rikt ungdomsarbete i vår församling. Vi har mycket att glädja oss över, men som vanligt saknar vi ledare i våra grupper. Kanske vill du bli ledare. Ta kontakt med oss så ska vi hjälpa dig in i en givande uppgift...*

Ett ögonblick!

Vi har alla hört liknande utrop.

Församlingen är en ledarintensiv miljö. Vi har ett stort arbete, men skörden är stor och arbetarna få. Ett problem som redan Jesus konstaterade.

Guds församling har alltid varit på jakt efter arbetare – och då särskilt ledare.

Men innan vi tillsätter ledare in i våra olika funktioner – det kan gälla barn och ungdomsarbete, församlingsledning etc. gör vi väl att tänka till en stund.

Vad är ledarskap?

Ledarskap är ett förtroende.

Vem som helst kan inte tilldelas en ledarskapsposition för... och nu kommer det: Alla människor är inte värda vårt förtroende!

Vi har nu tecknat bilden av den gode herden, som är kallad av Gud, och vill församlingens bästa. Dessvärre är det ett faktum att alla ledare inte är goda ledare.

Det är också en sanning som Bibelns författare känner.

Paulus måste, med profetisk skärpa, varna församlingsledarna i Efesos för falska herdar. Han uppmanar dem att hålla ett vakande öga: både på hjorden – och på sina egna liv.

Varför?

Svaret lyder enligt följande: *Ur era egna led skall det träda fram män som förkunnar villoläror för att dra lärjungarna över på sin sida.*

Jag är rädd för att den kristna församlingen av idag riskerar bli ett lättillgängligt fält för falska profeter. Jag ser - åtminstone – tre upptornade orosmoln i horisonten:

1. Bibelkunskapen sjunker med minskat bibelläsande.
T.o.m. den grundläggande kunskapen är skakande låg.
2. Om vi till detta lägger en miljö med få starka, genuina erfarenheter av Guds kraft blir Jesu ord till några urskiljningslösa ledare i Israel skakande påträngande: *Jesus svarade: "Ni tänker fel, därför att ni varken kan skriften eller vet något om Guds makt."* (Matt 22:29).
Hur skulle ledare utan djupare andlig erfarenhet kunna verka som andliga ledare?
3. En – ofta krympande – församling med stora ledarbehov blir ofta så glad över att möta en frivillig ledare att de kritiska frågorna riskerar utebli.

Denna lektion ska handla om någonting mycket svårt: Alla ledare är inte goda ledare.

Svåra erfarenheter

När jag uppmanade dig att försöka komma ihåg någon god ledare ur ditt förgångna kunde du teckna ner några goda egenskaper som var utmärkande för honom/henne.

Denna positiva övning hjälpte dig att se många positiva, eftersträvansvärda ledaregenskaper. Kanske har du också andra erfarenheter.

Erfarenheter du inte riktigt vet hur du ska ställa dig till, eftersom du är en kristen. Erfarenheter av olämpliga ledare. Kanske t.o.m. av onda ledare. Ledare som behandlat dig illa.

Vi talar då inte om ledare som blev obekväma för dig, p.g.a. att en ledare också måste axla det tunga ansvaret att ibland förmana Guds församling. Då kan vi reagera mot ledaren, eftersom hans budskap träffade rakt in i ett område av våra liv som ännu inte lagts under Kristi herravälde.

Det är inte vad vi talar om just nu.

Nu talar vi om att det finns olämpliga, t.o.m. onda ledare, vars liv bär ond frukt.

Detta ämne är svårt och tas nästan aldrig upp. Men det ska vi göra här.

Problemet med falska ledare var stort i den första församlingen. Vi möter:

Falska profeter

"Akta er för de falska profeterna, som kommer till er förklädda till får men i sitt inre är rovhyllna vargar. På deras frukt skall ni känna igen dem. Plockar man kanske druvor på törnen eller fikon på tistlar? Så bär varje gott träd bra frukt, men ett uselt träd bär dålig frukt.

Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett uselt träd bära bra frukt.

Varje träd som inte bär bra frukt huggs ner och kastas i elden. På deras frukt skall ni alltså känna igen dem. Inte alla som säger 'Herre, herre' till mig skall komma in i himmelriket, utan bara de som gör min himmelske faders vilja.

På den dagen skall många säga till mig: 'Herre, herre, har vi inte profeterat i ditt namn och drivit ut demoner i ditt namn och gjort många underverk i ditt namn?' Då skall jag säga dem som det är: 'Jag känner er inte.

Försvinn härifrån, ni onskans hantlangare!'" (Matt 7:15-23)

Jag sa att du kanske har erfarenheter av olämpliga ledare, som du inte vet hur du ska hantera – eftersom du är kristen! D.v.s.: du har ju lärt dig – med all rätt – att du ska vara tålig. Vända andra kinden till... Du ska ju förlåta och glömma. Inte älta och döma.

Vad gör då en god kristen inför en ond ledare?

Bibeln gör klart för oss att det är en situation att agera i. Vi är inte pliktiga att stå inför en ond ledare och vända andra kinden till till dess han slagit sönder våra liv, vår familj och våra församlingar.

Att vända andra kinden till handlar om att vara tålig, fridsam; att inte slå tillbaka, och därmed blir likadan som den som slog dig. Men inför ett falskt ledarskap måste vi agera. Vist och kraftfullt.

Jesus säger: - *Akta er för sådana ledare!*

Pröva den som säger sig vara en ledare. Om hans liv inte bär god frukt: följ honom inte!

Jesus visar också att inte ens under och tecken i verkligheten är ett bevis på att en människa är en god ledare. Vi måste pröva djupare än så. Hur är det med frukten i ledarens liv?

Ingen som inte bär Andens frukt i sitt liv (Gal 5:22-23) är en andlig ledare, hur stora underverk han än utför. Jesus visar att detta är särskilt farligt: Mycket få människor vågar ifrågasätta den som kan uppvisa under och tecken i sitt liv:

"Falska frälsare och falska profeter kommer att uppträda med tecken och under för att försöka vilseföra de utvalda." (Mark 13:22-23)

"En pastor som jag känner, relaterade till denna otrevliga erfarenhet. En evangelist, som bad för sjuka, kom till hans församling. Människor blev frälsta, belade och andedöpta i mötena. 'Och ändå' sa pastorn sorgset, 'så satt jag varje kväll där i min kyrka och iakttog, hur den här predikanten skröt och kom med överdrivna påståenden om sin verksamhet, upphöjde sig själv, och sa upprörande lögnar, som både han och jag visste var lögnar. Han tycktes besluten att driva med Guds helighet och med tjänstens böghet. 'Enligt pastorn var den liggiltighet, som de äldste i hans församling visade, lika tragisk för honom. Imponerade av underverken tycktes de döva för de bögljudda lögnar och den självupphöjelse, som rann över evangelistens läppar. 'Jag struntar i om den mannen kan uppväcka döda' sammanfattade pastorn bistert, 'jag kommer aldrig mer att tillåta honom att vanära min predikstol!'" (Don Basham, Sanna och falska profeter.)

Jag gissar att den pastorn fick mycket kritik för sin hållning. Det kostar att konfrontera. Och det går åt mycket kärlek för att våga.

Falska apostlar

Jag kommer att fortsätta som hittills för att inte ge dem något tillfälle som vill kunna skryta med att de är lika goda som jag. Ty de är falska apostlar, ohederliga arbetare, som uppträder som Kristi apostlar. Och det är inget att förvåna sig över; Satan själv uppträder ju som en ljusets ängel. Inte underligt då om hans tjänare uppträder som om de tjänade rättfärdigheten. Men de skall få ett slut som svarar mot deras gärningar. (2 Kor 11:12-15)

En rätt apostel bygger församlingar.

En falsk apostel river ner församlingar.

Paulus varnar för falska apostlar. Ett studium av 2Kor 10-11 visar vad deras inflytande i församlingen hade lett fram till.

(Kom ihåg Jesu ord om att pröva frukten av en ledares verksamhet.)

1. De sådde splittring

"Breven, säger man, är myndiga och kraftfulla, men när vi har honom här är det slut med kraften och ingen bryr sig om vad han säger." (2Kor 10:10)

Dessa falska apostlar försökte kapa banden mellan Paulus och församlingen i Korint genom att misstänkliggöra Paulus. Falska ledare använder ofta misstänkliggörandet som styrmetod.

2. De berömde sig själva, och sin egen tjänst

"Jag skulle aldrig komma på tanken att likställa eller jämföra mig med somliga som rekommenderar sig själva. De är oförståndiga nog att mäta sig med sig själva och jämföra sig med sig själva." (2 Kor 10:12)

När någon talar mer om sin egen tjänst än om Kristi kors måste du fundera över i vems namn han egentligen agerar. I Guds namn, eller i sitt eget?

3. De förvred det enkla evangeliet med villfarelser

"Men jag är rädd för att liksom ormen överlistade Eva med sin slughet, så skall också era tankar förföras och lockas bort från uppriktigheten och renheten gentemot Kristus. Ty om någon kommer och förkunnar en annan Jesus än den jag förkunnade, eller om ni får en annan ande än den ni en gång fick eller ett annat evangelium än det ni tog emot, då står ni gladeligen ut med det." (2Kor 11:3-4)

4. De var oärliga med sin ekonomi

"Ni finner er i att man förslavar er, äter er ur huset, kuvar er, hunsar er, slår er i ansiktet." (2Kor 11:20)

Många gudsmän har fallit genom att de börjat kompromissa på ekonomins område.

Falska lärare

"Men det fanns också falska profeter i Israels folk, liksom det även bland er kommer att finnas falska lärare som smugglar in fördärvbringande kätterier; de kommer till och med att förneka den herre som har friköpt dem och störtar sig därmed i fördärvet." (2Petr 2:1)

Petrus har i detta bibelkapitel tecknat en bild av dessa falska lärare:

1. De förkunnar villoläror, v.1-2.
2. De utnyttjar församlingen, v.3.
3. De hänger sig åt lösaktighet och sexuell orenhet, v.10-14.
4. De är upproriska, v.10.
5. De smädar det de inte känner till, v.12.
6. De är frossare, v.13.
7. De är bedragare, v.14.
8. De är skickliga talare – men deras ord är tomma!, v.18.
9. De talar om frihet, fast de själva är förslavade, v.19.
10. De var frälsta, men har återvänt till orenhet, är fångade av synd, och underkuvade, v.20.

Falska herdar och lärare

Jfr Apg 20:28-30. Paulus beskriver herdar som inte för de troende vidare i tro och tillväxt, utan knyter upp människor runt omkring sig själva. Som inte befriar, utan som binder upp sin omgivning.

Maktmänniskor

Utöver dessa kategorier behöver vi också påminna oss om att det finns s.k. maktmänniskor, med psykopatiska drag. Sjuka människor, som ofta är mästerliga på att manipulera sin omgivning. Edin Lövås har skrivit en viktig bok om maktmänniskan och hennes inflytande på sin omgivning: *"Den farliga maktmänniskan"*. Några citat från hans bok bör få oss att tänka till. För djupare studium rekommenderas hela boken.

Om maktmänniskans behov av att stå i centrum:

"Maktmänniskorna vill hela tiden stå i centrum för uppmärksamheten. De älskar en situation där alla i omgivningen talar om dem.... Det spelar mindre roll om folk talar positivt eller negativt om dem, bara de kan behålla intresset omkring sig själva."

Om maktmänniskans stridslustnad:

"För att behålla människors uppmärksamhet och kunna manövrera sig fram till allt bättre maktpositioner är maktmänniskor ständigt beredda till strid. Det är ingen som helst ansträngning för dem. Det är ju deras naturliga sätt att leva."

"Han har en sjuklig lust att diskutera och träta. Sådant leder till avund, strider, förtal, misstänkliggöranden och ständiga bråk (1Tim6:4-5)"

Om maktmänniskans förmåga att använda skuldkänslor till sin fördel:

"Skuldkänslan är maktmänniskornas främsta vapen. Eftersom de är skarpa iakttagare, håller de hela tiden ögonen på offren för att hitta sprickor i moralen eller uppträdandet... De är experter på att ljuga med hjälp av idel sanningar."

Om maktmänniskans känslökyla inför andras behov:

"Jag har själv gapat av förvåning inför en man som levde i frosseri på dyra restauranger medan hans familj levde på svältgränsen... Jag tror inte att han fattade att det var fel. I hans medvetande existerade bara han själv."

"De knotar, är missnöjda och lever efter sina egna begär" (Jud 16)

"Det är inte svårt att föreställa sig vad som händer när en sådan människa manövrerar sig i ledarställning i en församling eller en kristen gemenskap. Där uppträder de som herdar som "bara tänker på sig själva" (Jud 12)"

Sammanfattning:

En maktmänniska är en farlig människa. Han/hon är en mästare på att manipulera, och är ofta vältalig, charmerande, men sjukligt maktcenterade.

I församlingen manipulerar han sig fram, ofta utan att möta det motstånd han förtjänar då Guds folk lärt sig att vara milda, fördragsamma etc.

Maktmänniskan har dessutom lärt sig ett fromt språk, och kryddar sina åsikter med ord som: "Så säger Herren!" Guds folk har lärt sig att respektera dessa ord. Guds folk vill följa Guds uppmaningar. Därför tar det ibland mycket lång tid innan församlingen hör att orden klingar falskt. Att maktmänniskan gör sig skyldig till brott mot det heliga budordet: - *Du skall inte missbruka Herren din Guds namn!*

Det är självklart inte Guds vilja att någon ska få leda församlingen vilse.

Gud har gett andebedomningens gåva till församlingen, för att församlingen ska kunna genomskåda den sortens inflytande.

Församlingens ledarskap måste vara vaksamt inför maktmänniskors inflytande.

I hemmet är han, och ibland hon, en tortyrmästare som bryter ner sin familj. Hans fru är snart ett dallrande asplöv. Men maktmänniskan kan också vara en kvinna som med åren förvandlar sin make till en marionett. Sina barn styr han med järnhand. Maktmänniskan kan operera fritt i sitt hem. Äktenskapet kan bli hans skräckvalde.

En maktmänniska måste stoppas.

I annat fall låter vi hans offer offras på tystnadens altare för att få frid och ro i gemenskapen. Men på detta sätt uppnås inte frid och ro. På detta sätt förlorar vi vår frid. Vår frid med Gud. Liksom vår respekt för oss själva. För att inte tala om alla de människor maktmänniskan får trampa ner, under tiden vi predikar frid och ro. Också dessa människor älskade av Gud.

Att stå tyst inför en maktmänniskas härjningar är inte förenligt med Guds vilja. Jesus stod tyst inför dem som anklagade honom, men han kunde också ta strid mot maktfullkomliga förtryckare. Särskilt när de angrep de svaga och utsatta.

Några bibelord visar oss att det ibland är rätt att agera kraftfullt:

"Vi föreskriver er i herren Jesu Kristi namn att dra er undan de bröder som lever utan ordning och inte följer de regler de har fått genom oss." (2Tess 3:6)

"Sedan tog de sig tvärs över ön till Pafos, där de träffade på en judisk trollkarl vid namn Barjesus, som påstod sig vara profet. Han umgicks hos den romerske ståthållaren Sergius Paulus, som var en klok man. Denne kallade till sig Barnabas och Saul och bad att få höra Guds ord. Men Elymas - namnet kan översättas med 'trollkarl' - motarbetade dem och sökte förhindra att ståthållaren kom till tro.

Saul, som även kallades Paulus, fylldes då av helig ande. Han spände blicken i honom och sade: 'Du djävulens son, full av list och fräckhet, du fiende till allt rättfärdigt, skall du aldrig sluta med att göra Herrens raka vägar krokiga? Nu slår dig Herrens hand. Du skall vara blind en tid och inte se solen.' I detsamma föll töcken och mörker över mannen, och han gick runt och famlade efter någon som kunde leda honom. När då ståthållaren såg vad som hade hänt, kom han till tro, överväldigad av Herrens lära." (Apg 13:6-12)

I brevet till församlingen i Galatien ger Paulus exempel på sin hållning mot de några människor han kallar "falska bröder": "Men inte ett ögonblick gav vi efter för dem och underordnade oss, för evangeliets sanning måste bevaras åt er." (Gal 2:5)

Maktmänniskan måste stoppas!

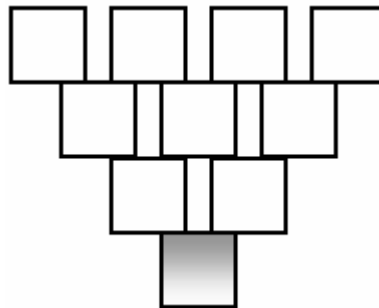
Tre viktiga frågor

Hur kan vi då undvika att bli förslavade av falska ledare, eller av sjuka maktmänniskor? Jesus har ju inte betalat ett dyrt pris för vår frihet för att vi på nytt skulle bli slavar under falska människor. *"Gud har köpt er och priset är betalt; bli inte slavar under människor."* (1Kor 7:23)

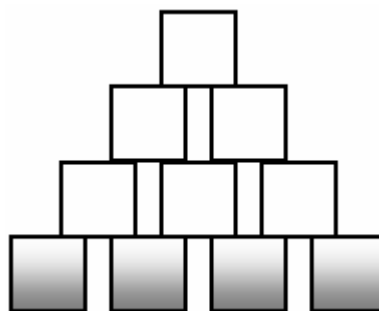
Don Basham föreslår tre viktiga frågor att ställa inför en ledare innan vi ger honom förtroendet att agera som ledare:

1. Underordnar han sig någon delegerad andlig auktoritet.

Står han till svars inför någon. Är han underordnad ett ledarskap. Om han vägrar att underordna sig någon lever han i uppror, och uppror är ett av de tydligaste kännetecknen på en falsk profet. Den ensamme ledaren är inte en biblisk modell. Han utgör ingen sund ledarskapsmodell. Bräckligheten i en sådan konstruktion kan illustreras med följande modell. Den grå rutan symboliserar ledaren:

Den ensamme ledarens församling eller organisation blir ett bräckligt företag. Hela arbetet vilar på en man. Det verk som istället är byggt på flera ledare som delar börda och ansvar uppvisar en helt annan stabilitet.

2. Är han känd för att personligen vara bedräglig, ohederlig eller omoralisk?

Alla dessa saker är tydliga tecken på en falsk profet.

3. Upphöjer hans tjänst människor, eller Jesus Kristus som Herre?

En förkunnelse som upphöjer människor är inte av Guds Ande, Joh 16:14.

En förkunnare som knyter människor till sig själv och inte till Kristus är ute i fel ärende.

"Varje falsk profet, apostel, lärare eller äldste som nämns i Skriften eller som är i aktiv tjänst idag, faller igenom i ett eller flera av dessa prov. Kanhända skulle det vara klokt av var och en av oss, vare sig vi har en tjänst eller inte, att pröva vårt eget liv och vittnesbörd på dessa punkter." (Don Basham)

Arbetsuppgift:

Läs igenom artikeln "*Härska eller tjäna*", införd i *Angeläget*, 2, 1999.

Slutkommentar:

Efter detta tragiska studium är det en läkedom att låta blicken vila en stund på Jesus. Han drar upp konturerna till ett helt annat liv, och ett helt annat ledarskap än det falska ledarskap vi nu studerat. Det tjänande ledarskapet, som bygger upp människor, familjer och församlingar – ja nationer. Låt oss be Gud om trohet i våra egna liv inför denna bild.